

Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 07.04.1964, sp. zn. 6 Co 519/63, ECLI:CZ:MSPH:1964:6.CO.519.1963.1

Číslo: 41/1964

Právní věta: Vzhledem k závažnosti důsledků nezrušitelnosti osvojení (§ 74 zák. č. 94/1963 Sb.) mohou takto dítě osvojit pouze manželé nebo manžel, který žije s rodičem dítěte v manželství. Jde-li o manžela rodiče dítěte, je nutno uvážit, zdali zamýšlené osvojení je v souladu se zájmem společnosti, když dítěti, jež má být osvojeno, nechybí rodinné prostředí a je účastno výhod, plynoucích z toho, že žije v domácnosti rodiče a jeho druhého manžela.

Soud: Městský soud v Praze

Datum rozhodnutí: 07.04.1964

Spisová značka: 6 Co 519/63

Číslo rozhodnutí: 41

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Osvojení

Předpisy: 94/1963 Sb. § 74

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 41/1964 sb. rozh.

Vzhledem k závažnosti důsledků nezrušitelnosti osvojení (§ 74 zák. č. 94/1963 Sb.) mohou takto dítě osvojit pouze manželé nebo manžel, který žije s rodičem dítěte v manželství. Jde-li o manžela rodiče dítěte, je nutno uvážit, zdali zamýšlené osvojení je v souladu se zájmem společnosti, když dítěti, jež má být osvojeno, nechybí rodinné prostředí a je účastno výhod, plynoucích z toho, že žije v domácnosti rodiče a jeho druhého manžela.

(Rozhodnutí městského soudu v Praze ze 7. dubna 1964, [6 Co 519/63](#)).

Obvodní soud pro Prahu 1 zamítl návrh manžela matky na osvojení jejího dítěte.

Do rozhodnutí a zamítnutí tohoto návrhu podal stížnost navrhovatel a domáhal se změny tohoto návrhu tím, aby bylo návrhu vyhověno. Tvrdil, že soud prvního stupně měl přihlédnout nejen k době trvání manželství navrhovatele s matkou dítěte, ale i k době, kdy měli známost a kdy se již začalo pouto mezi navrhovatelem a dítětem matky utvářet, takže není odůvodněn závěr napadeného usnesení, že osvojení dítěte nelze povolit pro krátké trvání soužití dítěte v rodině navrhovatele.

Městský soud v Praze rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil.

Odůvodnění:

Osvojením podle § 74 zák. č. 94/1963 Sb. vzniká mezi osvojencem a osvojitelem i jeho příbuznými příbuzenský poměr, osvojitel je zapsán v matrice místo rodiče osvojenice a tento nově vzniklý poměr je nezrušitelný (§ 74 odst. 3 cit. zák.). Tímto opatřením také zanikají natrvalo veškeré vztahy osvojenice k jeho původní rodině.

Je přirozené, že tak podstatný zásah do příbuzenských vztahů dítěte může být učiněn jen tehdy, je-li zcela bezpečně zjištěno, že je to k prospěchu dítěte. Osvojení je právním institutem, který podle pojetí našeho právního řádu má za účel nahradit dětem chybějící rodinné prostředí, při čemž právě jen v případě nezrušitelného osvojení lze předpokládat, že dítěti bude zajištěna plná náhrada původní rodiny (srov. důvodovou zprávu k zákonu o rodině).

V souzeném případě chce navrhovatel osvojit vyšším typem osvojení podle § 74 zák. o rodině dítě své nynější manželky. Jak vyplývá ze souhlasných výpovědí účastníků, narodila se nezletilá po rozvodu prvního matčina manželství a otcovství k ní uznal A. B., který před tím měl s matkou dítěte krátkou známost, avšak po narození dítěte s ní veškeré styky přerušil. I když dobrovolně výživné stanovené soudem schválenou dohodou rodičů otec pravidelně platil, o dítě jinek další zájem neprojevil, takže od jeho narození je viděl jen jednou. Navrhovatel navázal s matkou dítěte známost asi před třemi roky, od října 1962 spolu žijí ve společné domácnosti, v červenci 1963 uzavřeli manželství, když navrhovatel krátce před tím dosáhl rozvodu svého bezdětného manželství. Návrh na osvojení nezletilé podal navrhovatel 10 dnů poté, co s její matkou uzavřel manželství. V návrhu tvrdil, že otcovství k nezletilé nebylo zjištěno pro nesouhlas matky, ačkoliv od ní samé věděl, že na dítě dostává pravidelně výživné od otce dítěte a že o výživném bylo jednáno před soudem. Dne 18. 7. 1963 navrhovatel pod stejnou záminkou, jakou uváděl ve svém návrhu na osvojení, dosáhl u soudu vydání nesprávného potvrzení, že otcovství k nezletilé nebylo dosud zjištěno. Na jeho podkladě chtěl dosáhnout toho, aby nezletilá při sňatku navrhovatele a matky dítěte obdržela jejich společné příjmení. Navrhovatel, jak je zřejmé z jeho výpovědi a z výpisu z rejstříku trestů, byl odsouzen pro trestný čin podle § 132 odst. 1 tr. zák., jehož se dopustil účastí na machinacích a prací na černo při výkonu svého povolání, k podmíněnému trestu odnětí svobody na 6 měsíců a zkušební doba jednoho roku uplyne mu 8. 6. 1964. Jinak proti pověsti navrhovatelovy rodiny nebylo ničeho zjištěno, o nezletilou je dobře postaráno. Zástupce dítěte však nesouhlasil s osvojením, protože manželství navrhovatele a matky dítěte nemá dosud dlouhého trvání.

Všemi těmito zjištěními, která stížnostní soud převzal, je správnost závěru napadeného usnesení plně odůvodněna. Nelze říci, že by nezletilá neměla rodinné prostředí a že by osvojení mělo jí toto prostředí nahradit. Nezletilá již vyrůstá v rodině své matky a ničeho jí, jak je zjištěno, v tomto ohledu nechybí. Pokud ji navrhovatel chce osvojit, činí tak i podle vlastního přednesu hlavně proto, aby dítě, které začalo chodit do školy, mělo stejné příjmení, jako mají oba manželé, v jejichž rodině vyrůstá. Tohoto cíle lze však dosáhnout i jinak, než právě nezrušitelným osvojením a navrhovatel byl v tom směru oběma soudy zevrubně poučen. K odůvodnění nezrušitelného osvojení podle § 74 zák. o rodině by bylo za situace, že dítě vyrůstá v rodině matky, třeba mnohem hlubších důvodů, než jaké zatím navrhovatel uvádí. Takovými důvody by mohlo být především to, že mezi navrhovatelem a dítětem se v důsledku trvalého soužití v jedné rodině utvořily takové vztahy, které zcela a natrvalo mohou nahradit chybějící otcovskou péči, jež se skutečně v souzeném případě dítěti nedostává, nebo že pro budoucí vytvoření takových pevných vztahů mezi navrhovatelem a osvojencem jsou všechny potřebné předpoklady.

Soud prvního stupně správně usoudil, že pro krátkost manželství navrhovatele a matky dítěte není možno zatím o vytvoření blízkého a rodinného vztahu mezi navrhovatelem a dítětem hovořit. Vždyť

od uzavření manželství uplynulo zatím jen něco přes čtvrt roku . Ani doba od října 1962, od kdy navrhovatel žije s matkou dítěte ve společné domácnosti, nemůže pro vytvoření takového citového vztahu postačovat.

Nejsou však zatím dostatečně osvědčeny ani předpoklady, že se takový úzký vztah mezi osvojitelem a osvojenkou utvoří v budoucnosti, že navrhovatelův kladný poměr k dítěti nebude vyplývat jen z jeho vztahu k matce dítěte. Manželství navrhovatele a matky dítěte pro svou krátkost nemohlo osvědčit, že bude skutečně trvalým svazkem, což je třeba v daném případě zkoumat tím bedlivěji, protože mezi manžely není věkový rozdíl, který by podle obecných zkušeností byl pro manželství nejpríznivější. V tomto ohledu není možno přejít ani to, že navrhovatel se v nedávné době dopustil jednání, které bylo kvalifikováno jako trestný čin, že pro ně byl odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody a že v jeho postoji vůči soudu, jak se projevoval v souvislosti s vydáním potvrzení o neuznání otcovství k nezletilé a s jeho vědomým zamlčením otce dítěte nejen v návrhu na osvojení, ale i při jednání před soudem prvního stupně, jeví se také jeho nepoctivý vztah k orgánu společnosti. Tyto jeho projevy mohou v současné době podporovat pochybnosti i o upřímnosti jeho poměru k nezletilé, když poměr účastníků k rodinným vztahům je v úzké souvislosti s jejich vztahy ke společnosti.

Soud prvního stupně proto nechybil, když návrhu na osvojení nevyhověl. Jestliže se ovšem manželství navrhovatele a matky dítěte projeví po delší době jako spořádaný a trvalý svazek, který by mohl nahradit nezletilé to, co jí dnes chybí v důsledku nezájmu otce o její výchovu a jestliže i pokud jde o osobní vlastnosti navrhovatelovy ukáží se jeho nynější nedostatky jako mimořádné vybočení z jinak řádného jeho života, bude snad možno o případném jeho dalším návrhu na osvojení uvažovat příznivěji.